

дистанційної освіти / О.О. Колонькова // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : [Зб-к наук. праць]. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Т.1, вип. 10. – С. 379-387.

5. Левків С.П. Формування екологічної компетентності учнів на уроках біології / С.П. Левків // Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном : Зб-к наук. праць ; за заг. ред. д.п.н., проф. С.С. Вітвицької, к.п.н., доц. Н.М. Мирончук. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014.

6. Маршицька В.В. Сутнісні характеристики екологічної компетентності учнів початкової школи / В.В. Маршицька // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : [Зб-к наук. праць]. – Київ, 2005. – Кн. 2, вип. 8. – С. 20-24.

7. Пустовіт Н.А. Особистісно орієнтовані технології екологічного виховання підлітків / Н.А. Пустовіт // Наукові записки. Серія «Педагогіка і психологія». – Вінниця : РВВ ДП «Державна картографічна фабрика», 2001. – Випуск 5. – С. 59-62.

8. Смоляр Н.О. Про доцільність формування екологічних компетентностей школярів в умовах сільської школи / Смоляр Н.О., Остапенко Т.М. // Навколишнє середовище і здоров'я людини. : [Зб-к матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару, 11 грудня 2014 р., Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка]. – Полтава : Астрія, 2015. – С.

9. Титаренко Л.М. Формування екологічної компетентності студентів біологічних спеціальностей університету : [Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04]. – Київ, 2007. – 22 с.

10. Формування екологічної компетентності школярів : [Наук.-метод. посібник] / Пустовіт Н.А., Пруцакова О.Л., Руденко Л.Д., Колонькова О.О. – К., 2008. – 64 с.

11. Шмалей С.В. Система екологічної освіти в загальноосвітній школі в процесі вивчення предметів природничого циклу : [Дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01] / С.В. Шмалей. – К., 2005. – 479 с.

ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

*Соловійова Н.С.
Полтава, Україна*

«Кожен, хто вибирає професію педагога, перебирає відповідальність за тих, кого він буде учити і виховувати, водночас відповідаючи за себе, свою професійну підготовку, свого права бути Педагогом, Вчителем, Вихователем» [1].

Семантичний та педагогічний зміст поняття «підтримка» полягає в тому, що підтримувати можна лише те, допомагати тому, що вже є в наявності (але на недостатньому рівні), тобто підтримується розвиток людини. Підтримка виникає з реальних потреб, які студент відчуває, але в силу ряду причин не може самостійно задовольнити. Тому йому необхідна допомога і підтримка іншої людини (інших людей).

Педагогічна підтримка, поряд з фундаментальними діяльностями з соціалізації навчання і виховання є самоцінною, самостійною, професійною діяльністю щодо створення умов для саморозвитку дитини. Предметом педагогічної підтримки, стає процес спільного з визначення власних інтересів, цілей, можливостей і шляхів подолання проблем, що заважають йому зберегти свою людську гідність і самостійно досягати бажаних результатів у навчанні, самовихованні, спілкуванні, здоровому способі життя. Метою педагогічної підтримки виступає допомога людині у набутті себе, в роботі з самим собою, тобто у самовизначенні і самореалізації, "вироснування" суб'єктної позиції [2].

Педагогічна підтримка майбутньому вчителю у його професійній підготовці необхідна для створення умов успішного освоєння соціально значущих цінностей, норм, культури поведінки, для того, щоб він сам зміг обрати свій життєвий шлях і реалізувати його, досягти і освоєвати зовнішній світ, пізнавати й розвивати свій внутрішній світ і, звичайно, щоб успішно навчатися, здобувати знання, формувати вміння та навички навчальної діяльності [3].

Отже, педагогічна підтримка передбачає встановлення суб'єкт-суб'єктних стосунків, віру в потенціал людини, допомогу у самореалізації вирішенні соціальних та освітніх проблем. Перед педагогом постає ряд конкретних психолого-педагогічних завдань: допомогти усвідомити цінність, цілі і перспективи, стимулювати аналітичне, конструктивно-критичне ставлення до світу; розвивати рефлексію; культивувати емоційний і конструктивне ставлення до свого творчості.

Педагог, як і всі, знаходиться в «поле вибору». Педагог повинен запастися чималим терпінням і повагою, щоб вміти не тільки розуміти те, що з ним відбувається, але і бачити світ свого учня його очима. Не залишаючись байдужим до переживань, але при цьому дотримуючись певної дистанції, порушити яку без відома іншої людини – значить бути нетактовним і нав'язливим, педагог

наполегливо демонструє відкриту можливість для звернення до нього.

Отже, підтримка – встановлення справді гуманних стосунків, у яких є місце і співчуттю, і співпереживанню, і відвертості. Це взаємини двох рівноправних людей, що знаходяться на різних стадіях розвитку (вікової, освітньої), а значить, що мають різний досвід, який вони можуть посилити, збагатити і розвинути, допомагаючи один одному [1, 4].

Література

1. Ардовская Р.В. Педагогическая піддержка студентов в процес се обучения медиативной деятельности / Ардовская Р.В. // Ярославский педагогический вестник. – 2010. – № 2.
2. Зимов І.А. Педагогічна психологія. М., 2001.
3. Михайлова Н.Н. Педагогіка піддержки : [учебно-метод. пособ.] / Михайлова Н.Н., Юсфин С.М. – М. : МИРОС, 2001. – 208 с.
4. Методологическое и методическое обеспечение образовательных достижений : [Научно-методическое пособие] / под ред. Т.Б. Казачковой. – Санкт-Петербург, 2013. – 183 с.

ПРОФІЛАКТИКА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ ЯК ОДНА З ПРОБЛЕМ МЕНЕДЖМЕНТУ В ОСВІТІ

*Сопронюк П.А.
Полтава, Україна*

Необхідність реформування вітчизняної освіти великого значення набуває усунення чинників, що перешкоджають доброзичливим, творчим відносинам між учителем та учнем. Адже найвищою цінністю, що підлягає всемірному піклуванню задля успішного розвитку, для педагога має бути особистість вихованця. Це ставить перед педагогом, окрім іншого, вимогу забезпечити максимальну комфортність впливу на учнів факторів навчально-виховного середовища, але при цьому його власна робота далеко не завжди приносить радість і спокій. Педагогічній діяльності притаманні високий динамізм, необхідність самостійного прийняття педагогічних рішень із наступною реалізацією, підвищена відповідальність за їх наслідки, схильність до соціальної оцінки, новизна нестандартних ситуацій, і всі ці чинники значною мірою сприяють його емоційному вигоранню.

Синдром «емоційного вигорання» – певний розлад невідомої природи, що виникає в професіоналів, які працюють у кризових центрах і психіатричних клініках – був уперше визначений як науковий факт американським психологом Х. Дж. Фрейденбергом у 1974 році [1, с. 91]. Це стало початком багатьох досліджень, і коло професій, яким властивий цей синдром, було визнано набагато ширшим.

Сьогодні вже не викликає заперечень той факт, що до емоційного вигорання більш схильні спеціалісти, які змушені в силу своєї професійної діяльності багато і інтенсивно контактувати з іншими людьми (психологи, педагоги, соціальні працівники, юристи, медики, продавці, менеджери та інші), оскільки вони під час роботи зазнають сильних нервово-психічних навантажень, що проявляються в емоційній втомі і виснаженні. Як наслідок, змінюється поведінка, почуття, мислення, здоров'я, змінюється ставлення до роботи, до оточуючих і до власного життя.

У психологічній літературі ця проблема досліджена у працях Г. Андреевої., В. Бойка, І. Вачкова, Т. Форманюк та інших. Проблему впливу психічно напружених ситуацій, емоційних чинників на формування особистісних характеристик, а також на продуктивність діяльності суб'єкта розробляли такі вчені, як В. Моляко, Л. Мітіна, Н. Наєнко, Т. Немчин, Е. Носенко, В. Орел, В. Семиченко, В. Чернобровкін та ін.

Синдром емоційного вигорання в процесі професійної діяльності педагога постає в більшості досліджень як певний тип емоційної поведінки, який впливає як на рівень суб'єктивного прийняття професії, так і на стильові особливості здійснення професійних функцій. Він порушує привабливість особистості вчителя для учнів, спричиняє зовнішні конфлікти (вчитель-учні, вчитель-адміністрація, вчитель-колеги, вчитель-батьки), внутрішні конфлікти, що ведуть до депресивного стану, можуть призводити до напруження в родинних стосунках, що ще більшою мірою поглиблює кризу.

Людина з синдромом емоційного вигорання поступово втрачає бажання йти на роботу, навіть якщо раніше любила її. Постійно відчувається внутрішня напруга, починаються проблеми зі здоров'ям, знижується працездатність. Прикро, що найчастіше цей стан виникає у відповідальних, зацікавлених працівників, схильних повністю віддаватися роботі [2].

Зважаючи на поширеність проблеми професійного вигорання серед педагогів, вважаємо за необхідне включення інформації про його сутність та профілактику до програми підготовки менеджерів навчальних закладів.